

24. sezóna Orchestru BERG

THE FABRICATION OF LIGHT

... z temnoty do světla

pondělí 4. listopadu 2024

19:30

Fakulta humanitních studií UK

Chaya Czernowin – The Fabrication of Light [česká premiéra]

Orchestr BERG

David Danel, Anna Masojídková – housle, Kateřina Lískovcová – viola, Helena Velická – violoncello, Adam Honzírek – kontrabas, Janina Hora – flétny, Jarmila Vávrová – hoboj a anglický roh, Veronika Coganová – klarinet a basklarinet, Rudolf Krula – fagot a kontrafagot, Hana Sapáková – horna, Ladislav Kozderka – trubky, Jakub Žídek – trombón, Jakub Chmelař – tuba, Martin Opršál, Radek Doležal – bicí nástroje, Veronika Jaklová, Pavol Praženica – klávesové nástroje

Peter Vrábel – dirigent

Jan Komárek – light design

Michal Hodan – zvukový design

Jiří Lukeš a Patrik Herman – elektronika a příprava klávesových nástrojů

Koncert se koná ve spolupráci s Fakultou humanitních studií UK.

Skladatelka **Chaya Czernowin** [*1957] pochází z Izraele, kde byla jako teenager členkou progresivní rockové kapely (zpěv, klávesy, autorka písní) a kde začala se studiem skladby. Díky stipendiu DAAD v něm pokračovala v Německu, doktorát získala v USA, následovaly dlouhodobé rezidenční pobyty v Japonsku a v Německu. Její hudba zní po celém světě v podání těch nejvýznamnějších orchestrů, operních scén a ansámbľů specializovaných na současnou hudbu. Od roku 1997 učí na univerzitách, nejprve na jedné ze svých alma mater (University of California, San Diego), pak ve Vídni na Universität der Künste, od roku 2009 je profesorkou skladby na Harvardu. Od roku 1990 vyučuje i na slavných letních kurzech v Darmstadtu, je spoluzakladatelkou dalších dvou skladatelských kurzů v Německu a Izraeli. Byla rezidenční skladatelkou festivalů v Luzernu [Švýcarsko], Salzburku [Rakousko] a v Huddersfieldu [Anglie]. Je autorkou čtyř velkých scénických děl, komorní i orchestrální hudby, s elektronikou i bez ní. Její opery Pnima... ins Innere [2000] a Infinite Now [2017] získaly ocenění inscenace roku od mezinárodní poroty časopisu Opernwelt. Od roku 2017 je členkou berlínské Akademie umění, s manželem a skladatelem Stevenem Takasugim žije blízko Bostonu v USA.

www.chayaczernowin.com

„I am attempting to create universes.“ / „Pokouším se vytvářet světy.“

Chaya Czernowin

Hudba Chayi Czernowin nabízí neobvyklé zvukové barvy a kombinace nástrojů a její účinek na posluchače je často výrazně fyzický. Někdy působí drsně a agresivně, jindy naopak připomíná neustále se proměňující kapalinu. Důležitou roli pro ni také hraje vnímání času, který se v jejích skladbách různými způsoby zrychluje a zpomaluje. S nástrojovými kombinacemi často zachází, jako by šlo o jeden mnohohlasý instrument. Ať již jde o skladby s elektronikou, nebo bez ní, posluchač se často může jen dohadovat, co za nástroj vlastně slyší.

Matěj Kratochvíl

CHAYA – toto jméno se správně vyslovuje tak, jak bychom ho četli v češtině, tedy [chaja]. Jde o jméno hebrejského původu a znamená „život“ nebo „živá“. Jeho mužským protějškem je u nás asi známější Chaim.

NOVINKY A ČERSTVÉ PREMIÉRY

Před dvěma týdny, v neděli 20. října 2024 měla premiéru její kompozice **Unforeseen dusk: bones into wings** (Nečekaný soumrak: kosti v křídla), oslavující náš vnitřní hlas. Na závěrečném koncertě festivalu v Donaueschingenu ji představila šestice zpěváků sboru Die Neue Vokalsolisten Stuttgart a Symfonický orchestr SWR.

[na celý koncert se můžete podívat zde](#)

Chaya také nedávno dokončila kratší skladbu **NO! / NE!** [16 min.] pro dvě skupiny hudebníků a dvě zpěvačky. Vznikla na společnou objednávku Los Angeles Philharmonic, Symfonického orchestru WDR (Německo), Národního symfonického orchestru Polského rozhlasu a Radio France. V premiéře zazní 25. dubna 2025 v Los Angeles.

CHAYA CZERNOWIN – OBLÍBENÝ A ÚSPĚŠNÝ PEDAGOG

Mezi jejími žáky je řada výrazných hudebních osobností. Doktorát pod jejím vedením získala na Harvardu v USA mimo jiné italská skladatelka Clara Iannotta, jejíž dílo jsme představili v loňském roce v rámci projektu Slyšet 2x. V příští sezóně uvedeme performativní dílo Generation Kill od belgického skladatele Stefana Prinse, kterého Chaya dovedla k doktorátu v roce 2017, tedy jen o rok dříve než Claru.

THE FABRICATION OF LIGHT [2019/2020]

„This is not a piece. It's a monster. But it's so amazing.“

„To není skladba. To je monstrum. Ale tak nádherné!“

[Enno Poppe, skladatel a dirigent světové premiéry]

The Fabrication of Light nabízí oslnivý kaleidoskop zvukových barev a vede nás z temnoty do světla. Je rituálem ve čtyřech větách (Spirála I – IV), které se hrají vcelku. První tři části otevírá stejná Elegie, která je snad pláčem nad všudypřítomnou temnotou, v každé pak vznikají jakési stroje na výrobu světla. Poslední Spirála IV je relativně krátká a tvoří ji čtyři pokusy o stvoření světla, na samém konci se světlo zhmotněné zvukem třpytivě zablýskne a brzy zmizí.

„Myšlenka vzestupů a propadů je tu pro mne mimořádně silná – a nejde jen o výšku tónů: nahoře je lehkost vzduchu, nekonečný horizont a blyštivost světla, v hloubce naopak tíha, hutnost a temnota.“

„Myslím, že ve všech mých skladbách se snažím o to, aby má hudba byla velkým třeskem, který se stane světem. Slyším i vidím všechno jako hudbu. Snažím se vytvořit něco, co neexistuje. Tak aby se to něco zhmotnilo před našima ušima, skrze které to můžeme slyšet nebo ochutnat.“

Dílo objednal festival Acht Brücken | Music für Köln [Osm mostů | Hudba pro Kolín] a Ensemble Musikfabrik. Jeho premiéra se uskutečnila 21. října 2020 v Kolíně nad Rýnem, dirigoval Enno Poppe. Nese věnování dirigentovi Enno Poppemu, Ensemblu Musikfabrik a jeho intendantovi Thomasi Fichterovi. Tato výjimečná kompozice zazněla od premiéry ještě desetkrát, dnes tedy jde o její dvanácté uvedení.

ZAJÍMAVOSTI

VZPOMÍNKY NA DĚTSTVÍ

Přibližně v poslední třetině kompozice všichni hudebníci kromě bicistů mluví do obřích papírových kornoutů, které fungují jako megafony. Součástí přípravy koncertu tak byly i ruční práce. Celkem jsme vyrobili 15 krásných papírových megafonů. Instrukce zní: Zvedni kornout a mluv tiše o svém dětství.

PŘÍRODA

... je jedním ze zásadních inspiračních zdrojů Chayi Czernowin. To se zrcadlí i v poznámkách pro hudebníky. Zde popis jednoho konkrétního glissanda (postupný klouzavý zvuk nahoru nebo dolů): Hledání naslepo, jako když kapka vody pomalu a neklidně klouže dolů po okenní tabulce.

BICÍ NÁSTROJE

Instrumentář bicích je jako obvykle u Chayi Czernowin docela rozsáhlý. Řada nástrojů je dvojmo, pro každého hráče jeden exemplář. To se týká tympánů, velkého bubnu a mnoha dalších. Oba bicisté mají také po dvou trianglech – ty jsou upevněné na notových stojanech, v jednom místě dokonce hrají každou rukou na jeden z nich, celkem tedy zní hned čtyři.

Kromě tradičních nástrojů tu Chaya využívá například šustivý zvuk, který vytvářejí na kůži velkých bubnů houbičky na nádobí. Nebo zvuk dřevěných špalíků – úderý dvou ploch o sebe vytvářejí specifický zvuk podobný stepování.

Peter Vrábel je slovenský dirigent, který žije a pracuje v Praze. V roce 1995 založil Orchester BERG a určil jeho hudební směřování – díky němu je dnes tento orchestr oceňován jako jedinečný interpret hudby 20. století a hudby soudobé. Spolupracuje se soudobou českou skladatelskou špičkou a vytváří inspirativní tvůrčí prostor pro vynikající umělce mladé generace. Je držitelem Ceny Gideona Kleina. Za svoji práci s Orchestrem BERG získal v roce 2010 od České hudební rady / UNESCO ocenění za zásluhy o kvalitu a šíření české hudby.

Orchester BERG je špičkové české těleso, které již řadu let přináší svěží vítr na českou hudební scénu – uvádí inovativní a zároveň divácky atraktivní projekty kombinující současnou hudbu s tancem, filmem, divadlem, projekcemi apod. Je průkopníkem uvádění současné hudby mimo tradiční sály – od roku 2005 vystoupil v celé řadě industriálních objektů i v rozestavěné stanici pražského metra. Jednou z nejvýznamnějších aktivit orchestru je podpora českých skladatelů především mladé generace. Za dobu své existence objednal a ve světové premiéře uvedl více než dvě stovky nových děl. V českých premiérách také představuje tvorbu těch nejvýznamnějších zahraničních skladatelů, mimo jiné i hudební divadlo Schwarz auf Weiss Heinera Goebbelse, hudebně filmový kus Up-close Michela van der Aa, unikátní celovečerní kompozici In vain Georga Friedricha Haase nebo legendární dílo Györgye Ligetiho Poème symphonique pro 100 metronomů. Orchester BERG uvedl celou řadu vlastních originálních projektů, například ve spolupráci s tanečnicí 420PEOPLE, režisérkou Petrou Tejnorovou, choreografkou Mirkou Eliášovou nebo režisérským duem SKUTR. Spolupracuje s nejvýznamnějšími českými kulturními organizacemi, mezi nimiž jsou například Centrum současného umění DOX, Divadlo Archa, Národní divadlo, festivaly Struny podzimu, Pražské jaro, Hudební fórum Hradec Králové ad. Věnuje se také edukativním aktivitám pro všechny věkové kategorie. Za projekt Hudba k siréně získal prestižní cenu Prix Italia 2021.

www.berg.cz

SRDEČNĚ ZVEME NA ZÁVĚREČNOU AKCI LETOŠNÍ SEZÓNY!

HLAS-SYTĚ | ... lidský hlas a poezie

pondělí 2. prosince 2024 v 19:30, DOX+

Michal Nejtek – Das grosse Zeitalter, na texty Egona Bondyho [světová premiéra]

John Cage – Ear for EAR [česká premiéra]

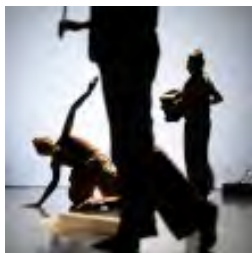
Daniele Ghisi – Sei conversazioni inattuali [česká premiéra]

Annabelle Plum, Pavla Radostová – hlas / zpěv

Orchester BERG & Peter Vrábel – dirigent

Závěr sezóny patří lidskému hlasu. V novince Michala Nejtky zazní německé básně Egona Bondyho, italský skladatel Daniele Ghisi předkládá kritiku italského futurismu v šesti hudebních pohledech. V podání obou zpěvaček uslyšíme hravou drobnost amerického experimentátora Johna Cage.

LETOS NAPOSLEDY!

STÁLE STEJNÝ PŘÍBĚH

čtvrtek 21. listopadu 2024 v 18:00 | divadlo PONEC

... inuitská legenda zvukem a pohybem
... představení pro dospělé i děti od 6 let
... staňte se spoluvůrci zvukových efektů

Čím je nejlepší na světě být? Obyčejnou trávou nebo krásnou bylinou? Myší nebo ptákem? A co člověkem? Představení o touze žít a přežít inspirované dávnou inuitskou legendou. Stále se opakující koloběh života, nová vyprávění starých příběhů i další život hudebních nástrojů, rekvizit a nejrůznějších kouzelných předmětů, pro které jsme se ponořili do našeho skladu. Ať žije recyklace!

Jana Vöröšová – hudba, Mirka Eliášová – choreografie

Pavel Havrda – light design & video, Renata Weidlichová – kostýmy

účinkují: Jasmína Piktorová, Anna Veverková, Jana Vöröšová, Radek Doležal, Radim Klásek

Společné představení Orchestru BERG, Eli a kol. a divadla PONEC není součástí abonentní sezóny BERG 2024, je ale možné na ně využít poukázky.

2025

25. NAROZENINOVÁ SEZÓNA ORCHESTRU BERG!

ABONENTNÍ VSTUPENKY SI MŮŽETE POŘÍDIT JIŽ DNES...

DARUJTE SOBĚ NEBO SVÝM BLÍZKÝM ZÁŽITKY NA CELÝ PŘÍŠTÍ ROK

A NAVÍC ZÍSKÁTE SPOUSTU VÝHOD...

- 8 večerů za cenu 6 [abonentka pro dva] nebo 7 [pro jednoho]
- rezervovaná místa
- poukázky pro přátele
- Nemůžete dorazit? Vratíme Vám až dvakrát za sezónu 50 % z ceny vstupného!

DO 15. PROSINCE S VÁNOČNÍM DÁRKEM!

Vyberte si poukázku na vstupenku do divadla Alfred ve dvoře nebo časopis o umění Qartal.

Začínáme v pondělí 3. března 2025, přehled všech koncertů najdete na našem webu.

připitek členům KLUBERG – Eva Kesslová (Orchestr BERG), choreograf Jiří Kylián a paní Soňa Červená

FANDÍTE NÁM? STAŇTE SE ČLENY KLUBERGu!

Chcete podpořit jedinečné projekty z oblasti nového umění?

Zajímá Vás, co se v BERGu chystá, a chcete u toho být jako první?

PŘIDEJTE SE!

Získáte báječný pocit, že přispíváte ke vzniku nových skladeb! Díky Vám se Orchestr BERG také stane o něco méně závislý na veřejných zdrojích. A navíc Vás pozveme například na letní klubové akce, kde se potkáte se skladateli i hudebníky!

Měsíční členský příspěvek: 123 Kč (jednotlivec) / 234 Kč (ve dvou)

... nebo jednou ročně: 1 476 Kč / 2 808 Kč (ve dvou)

ZAJÍMAVOST

Víte, že i kdybychom vyprodali sál jen vstupenkami za plnou cenu, činí příspěvek z grantů a dotací na každou z nich obvykle 800–1000 Kč?

ČLENOVÉ KLUBERGU VZKAZUJÍ

„Jste úžasní, jak se neustále zdokonalujete a vymýšlíte nové a nové nápady!!! Gratuluji, obdivuji a držím palce:-)!!!!“ Martina B.

„Držím palce do další činnosti, obdivuji koncepci a koncerty se mi moc líbí.“ Jana M.

Víc informací: www.kluberg.cz.

Obrátit se můžete také na Evu Kesslovou – T: 604 205 937, E: kluberg@berg.cz

DĚKUJEME VŠEM, KDO NÁM POMÁHÁJÍ!

DÁRCI: Věra Babišová, Martina Bahbouhová, Radvan Bahbouh, Jarmila a Pavel Baudišovi, †Soňa Červená, Jan a Zora Činčerovi, Petr Doležal, Světlana Jägerová, Ondřej Jäger, JNV, Jakub Koutník, Tibor Lopušán, PGK, Vlasta Plocková, Helena a Martin Vágnerovi, Veronika a Libor Winklerovi

KLUBERG [klub dárců Orchestru BERG]

Blanka a Jaroslav Altovi, Martina a Radvan Bahbouhovi, Šimon Caban, †Soňa Červená, Nevelína Dodovová, Václav Eis, Petr Foltánek [ve dvou], Ivan Gabal & Jana Hybášková, Anna a Petr Hejlovi, Ladislav Jack Janků, Pavel Keller, Drahoslava Krnáčková, Rudolf Kryl, Jiří Kubíček [ve dvou], Rudolf Leška [ve dvou], Jana Macharáčková, Jiří Malíř, Jana Maříková, Alena Miltová, Mahulena Nešlehová, Věra Nettlová, Jáchym Novotný, Lucie Pavelková, Maika Potužilová, Iva Riley, Zuzana a Jan Rousovi, Kristián Suda, Kateřina Svatoňová, Tomáš Svatoň, Šárka Svobodová, Danilo Tuzar, Vladislava a Martin Valchářovi, Jan Vít, Erika Vorlová, Zuzana Zuberová a jeden anonymní člen

ANDĚLÉ [dobrovolníci]

Věra Babišová, Radvan Bahbouh, Eva a Tonda Blomannovi, Jan Brázda, AK Anna Císařová & Peter Babiš, Dominik Dvořák, Josef Dvořák, Pavel Dvořák, Rut Fialová, Ondřej Holas, Pavel Hons, Veronika Jaklová, Aleš Janíček, Tomáš Jindříšek, Jitka Kloučková, Adam Kneblík, Šimon Kočí, Ivana Kolářová, Johana Kratochvílová, Petr Kubík, Maja Madárová, Daniel Mikolášek, Alena Miltová, Martin Pavala, Michal Pečeňa, Kateřina Plevová, Eva Ridenourová, Michael Romanovský, Michaela a Howard Sidenberg, Petr Somol, Jonáš Starý, Barbora Šlosárková, Lukáš Trnka, Pavel Trnka, Jan Trojan, Pavel Trojan Jr., Šimon Urban, Michaela Volfová a David Zábanský...

PODPORA SEZÓNY 2024

Ministerstvo kultury ČR / Rok české hudby / Smetana 200, Hlavní město Praha, Evropská unie prostřednictvím programu Creative Europe a Národního plánu obnovy, Institut umění – SoundCzech, Praha 1, Praha 7, Partnerství OSA, BENU – síť lékáren

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

Classic Praha, KlasikaPlus, Český rozhlas, HISvoice

texty: Eva Kesslová

korektura: PhDr. Alena Miltová

fotografie: Astrid Ackermann [Czernowin], Karel Šuster [Vrábel, Stále stejný příběh], Pavel Hejný [BERG]